

UNIVERSITETET I BERGEN

Redelighetsutvalget

Årsmelding 2018

Innhold

1. Utvalget – sammensetning og arbeidsform	3
2. Forebyggende arbeid	3
2.1 Arrangementer i regi av Redelighetsutvalget: Etikkfrokost.....	3
2.2. Eksterne arrangement hvor Redelighetsutvalget har vært representert.....	4
2.2.1. Forskningsetisk forum	4
2.2.2. Granskingsutvalgets seminar om behandling av uredelighetssaker	4
2.2.3. Granskingsutvalgets lederforum for forskningsetikk.....	4
3. Behandling av enkeltsaker	5
4. Andre saker Redelighetsutvalget har behandlet i 2018	5
4.1. Innspill til Granskingsutvalgets «Veileder for rapportering til Granskingsutvalget»	5
4.2. Diskusjon om sammensetningen av Redelighetsutvalget	5

1. Utvalget – sammensetning og arbeidsform

Redelighetsutvalget ved Universitetet i Bergen ble opprettet av Det akademiske kollegium i 2000.

Den 1. mai 2017 trådte en ny lov om organisering av forskningsetisk arbeid (forskningsetikkloven) i kraft. Loven har bestemmelser som stiller krav til sammensetningen av Redelighetsutvalget, herunder at utvalget skal ha kompetanse i forskning, forskningsetikk og jus. I tillegg skal utvalget ha minst ett medlem som ikke er ansatt ved institusjonen.

I 2018 har utvalget hatt følgende sammensetning:

Leder: Prorektor, professor Margareth Hagen

Medlemmer: Professor Matthias Kaiser, instituttleder ved Senter for Vitenskapsteori

Professor Nina Øyen, Institutt for global helse og samfunnsmedisin

Stipendiat Jonas Jensen, Det juridiske fakultet

Professor Knut Ims, Norges handelshøyskole

Sekretariat for universitetsledelsen er på universitetsdirektørens vegne, sekretariat for utvalget. Sekretariatsfunksjonene har i 2018 vært utført av:

Seniorrådgiver Silje Nerheim

Rådgiver Magnus Wiig

Redelighetsutvalget har et todelt mandat og skal:

- Bidra til å forebygge uredelighet i forskningen for eksempel gjennom å arrangere foredrag, møter, seminarer og bidra med informasjon
- Behandle saker som gjelder mistanke om brudd på anerkjente forskningsetiske normer

I 2018 har utvalget arrangert seks frokostseminarer og hatt syv møter i utvalget.

2. Forebyggende arbeid

2.1 Arrangementer i regi av Redelighetsutvalget: Etikkfrokost

Redelighetsutvalget arrangerte i 2018 seks frokostmøter, «Etikkfrokoster». Til hvert frokostmøte er det invitert en foredragsholder som holder et innlegg som danner utgangspunkt for en påfølgende debatt om temaet. Arrangementene holdes i Christie Café fra 08.30-10.30 med frokostservering før det faglige programmet. Antall påmeldte til frokostmøtene har variert mellom 20 og 45 deltakere. Noen av arrangementene har fått omtale i På Høyden og på nettsiden til forskningsetiske komiteer: etikkom.no

Oversikt over Etikkfrokoster 2018:

30. januar	Professor Margaretha Fahlgren, Uppsala universitet	Å fremme god skikk og håndtere uredelighet i forskning
28. februar	Professor Albert Gjedde, Syddansk Universitet	Vitenskapelig uredelighet i nyere dansk perspektiv
21. Mars	Vidar Enebakk, Sekretariatsleder NESH	Vitenskapelig (u)redelighet? Noen utfordringer knyttet til lovreguleringen av forskningsetikken
30. Mai	Professor Hallvard Fossheim, Universitetet i Bergen	Forskningsetisk skjønn
13. september	Professor Matthias Kaiser, Universitetet i Bergen	Integriteten til norsk forskning, resultater fra RINO- prosjektet.
17. desember	Ellen-Marie Forsberg, Administrerende direktør Østfoldforskning	Hvordan fremme redelighet

Frokostseminarene i 2018 har berørt en rekke ulike tema, det har kommet interesserte deltakere og det har vært gode debatter etter innledningene. Redelighetsutvalget er fornøyd med formatet på arrangementet og er glade for at pressedekning har ført til oppmerksomhet rundt de temaene etikkfrokostene har tatt opp. I 2019 ønsker utvalget å fortsette med frokostseminarer. Utvalget vil jobbe for å øke antallet deltakere på frokostseminarene.

2.2. Eksterne arrangement hvor Redelighetsutvalget har vært representert

2.2.1. Forskningsetisk forum

De nasjonale forskningsetiske komiteene har arrangert Forskningsetisk forum hvert år de fem siste årene, og representanter fra Redelighetsutvalget deltar i forumet for å diskutere forskningsetikk. Tema for årets forum var GDPR og personvern, og opplæringsansvar.

2.2.2. Granskingsutvalgets seminar om behandling av uredelighetssaker

Granskingsutvalget inviterte høsten 2018 til et nasjonalt seminar for medlemmer og/sekretariater for institusjonenes redelighetsutvalg. Temaet for seminarer var behandling av uredelighetssaker etter forskningsetikkloven.

2.2.3. Granskingsutvalgets lederforum for forskningsetikk

Granskingsutvalget inviterte høsten 2018 til et lederforum for å skape en arena for erfaringsutveksling for ledere ved forskningsinstitusjoner. Prorektor Margareth Hagen deltok på vegne av Universitetet i Bergen og holdt en innledning om erfaringer med arbeidet ved Universitetet i Bergen

3. Behandling av enkeltsaker

Det følger av UiBs retningslinjer for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer at saker som utgangspunkt skal søkes løst så tidlig som mulig og på så lavt nivå som mulig. Fakultetet skal rapportere til Redelighetsutvalget om saker som avsluttes på fakultetet.

I 2018 har det kommet inn to henvendelser som rutinemessig er oversendt det aktuelle fakultet for saksbehandling. (saksnummer 2018/13075 og 2018/7832). Sakene er fortsatt under behandling. I tillegg har et fakultet en sak til behandling hvor det har vært dialog mellom fakultetet og RU om saken. Saken er ikke avsluttet. (saksnummer 2018/6317) Sakene vil bli nærmere omtalt i årsmelding når de er avsluttet.

4. Andre saker Redelighetsutvalget har behandlet i 2018

4.1. Innspill til Granskingsutvalgets «Veileder for rapportering til Granskingsutvalget»

Granskingsutvalget sendte et utkast til «Veileder for rapportering til Granskingsutvalget» til UiB for eventuelle kommentarer og innspill. Redelighetsutvalget utarbeidet et svar til Granskingsutvalget med kommentarer til utkastet.

4.2. Diskusjon om sammensetningen av Redelighetsutvalget

Prorektor Margareth Hagen ba RU diskutere om det er ønskelig at hun som prorektor, leder utvalget. Utvalget er bevisst på at det finnes andre modeller for ledelse av forskningsetiske utvalg. Medlemmene av utvalget var likevel samstemte i at det er en fordel at prorektor leder utvalgets arbeid. Det er viktig med lederforankring. Ved å delta i behandling av enkeltsaker blir prorektor kjent med hvilke utfordringer institusjonen har. Utvalget konkluderte med at det ikke er ønskelig å endre på ledelsen av RU nå. Utvalget er bevisst på at det kan oppstå situasjoner der en må ta stilling til prorektors habilitet.